

KÜLÖNFÉLÉK.

Még egyszer a hohenheimi egérfogókról. Az E. L. f. é. június havi számában Craus Géza k. erdész ur szóvá tette a hohenheimi egérfogók ügyét s e fogók használhatóságára többrendbeli megjegyzést tesz. Soraiból kiderül, hogy ő e fogókat a vezetésemre bízott intézet ajánlatára vásárolta, s ez birt. reá, hogy megjegyzéseit több tekintetben — engedje meg — helyesbítsem.

A t. erdész ur a most alkalmazott hohenheimi egérfogókat egérfogásra alkalmatlanoknak tartja. Bocsássa meg, a fogók jelenlegi alakjukban igen kitűnően válnak be. A t. erdész ur alkalmasint csak a legutóbb (1903. április) kiadott egérirtó utmutatásunkat látta s ezért írta, hogy a *Rovartani Állomás a legujabban* ajánlja e kis eszközt. A dolog úgy van, hogy mi e fogót nyomtatott utmutatásban már 1896 óta és irott értesítéseinkben pedig talán 1890 óta ajánljuk. Az 1896-ban kiadott utmutatásunk majdnem minden évben újabb és újabb kiadásban jelenik meg s ebben mindig megtartom a hohenheimi egérfogók ajánlását, még pedig azért, mert először is ez a kis eszköz igen kitűnően használható s másodszor olyan helyeken, a hol a vad-kimélés, vagy az ember egészségügyi érdeke a mérgek alkalmazását teljesen tiltja, csakis e fogó segíthet a bajon. Még pedig nem csak a zárt helyiségben (hiszen itt nem is ajánljuk ezt), hanem mindig a szabadban, a mezőgazdasági nagy üzemben. Ma vannak gazdaságok, a hol e fogót ezerszámra alkalmazzák s nemcsak esetről-esetre, hanem évről-évre, még pedig kellő rendszerességgel, mert a hohenheimi egérfogó csakis ebben az esetben állja meg a helyét. Ha a t. erdész ur a bizonyára kezében levő utmutatásunkat figyelemre méltatja, ott olvashatja, hogy a hohenheimi fogónak a mezőgazdaságban csak tavasszal és csak akkor van valóban gyakorlati értéke, a mikor a mezei poczok, mert csakis ennek irtására ajánljuk, még csak szórványosan akad s a mikor a fogókkal kiirtjuk a későbbi bajnak mintegy magját. E fogó célja tehát, hogy a bajt megelőzze s a mezei poczokot mindig olyan korlátok közé szorítsa, hogy az a mezőgazdaságra nézve bajt ne okozzon. Ha már annyi a mezei poczok, hogy például egy-egy kat. holdon ezernél is több poczok garázdálkodik s a föld úgy ki van likasztva, mint akár a

szita szövete, — ott hiábavaló már a fogó. Ember és pénz nem győzné az irtást, noha a fogó itt is fog, de mégis lassan.

Meg kell jegyeznem, hogy mi a hohenheimi fogókat csakis a mezei poczkok (*Microtus arvalis*, vagy másként *Arvicola arvalis*) ellen ajánljuk. Mint ismeretes, a nyelvszokás szerint a nép, de általánosságban is, a tanult ember is, a nálunk pl. most is kártékony kis rágcsálót, mely őszszel a luczernásokat, heréseket rongálja s onnan kiszorulva a vetéseket is turja, *mezei egérnek* mondja, holott az nem egér (*Mus*). Van ám nálunk igazi *mezei*, vagy *pirókegér* (*Mus agrarius*) is, csakhogy az, a mennyire már mintegy 15 év óta látom, igen ritka. Eddig szabadban csak kétszer láttam: egyet Szatmárnémeti város határában, s egyet Sumonyban Baranyában. A nép *veres egérnek* mondja, nem mintha valóban veres volna, hanem mert szőrszálainak hegye barnás s e miatt ez az állat nem olyan sűrű, mint a mezei, vagy még helyesebben földi poczok, hanem kissé barnásszürke. Hosszu farka, kiálló füle, koponyájának alkotása, zápfogainak koronája s azután fűrges s élénk természete már az első pillanatban megkülönbözteti a mezei egeret a földi poczoktól.

Már most ez ellen a földi poczok ellen, hangsúlyozom, a szűkfurású, $2\frac{1}{2}$ cm. átmérőjű egérfogó igen jó: megfogódik benne nemcsak a fiatal, hanem még a vemhes öreg poczok is. Mezőhegyesen éppen augusztus elején (tehát jól megkésve) egy kaszálón 2000 drb fogóval dolgoztak. Augusztusban az öreg, tehát tavalyi egerek, már elpusztultak, de a tavaszi ellésűek már éppen olyan természetesek voltak, mint amazok. S így midőn a halomra összehordott és a hohenheimi fogóval összefogdosott poczkokat vizsgáltam, mondhatom, hogy legalább minden 6—8-ik poczok öreg volt s volt benne egy, a mely éppen fias volt. S e fogók egy része eredeti német s más része Geittner és Rausch czégtől való volt.

S ebből láthatja a korholó t. erdész ur, hogy ez a fogó így, a mint van, mégis csak jó lehet. S én még azt mondom, hogy csak így jó. Ez a mostani méretű fogó éppen olyan vastag, hogy a poczok földi likjának bejárójába legtöbb esetben éppen beleillik: azaz sem nem kicsi, tehát nem marad mellette lik, sem nem nagy, hogy a poczok földi likjába bele nem férne. Egy-két esetben, mikor a bejáró igen szűk, könnyű rajta segíteni azzal, hogy e

bejárt annyira kinyitjuk, míg az éppen olyan tág, hogy a fogót baj nélkül beilleszthessük.

A mi a t. erdész ur tanácsát illeti, hogy jobb volna, ha a fogó furása teljesen hengeralaku volna, mert akkor a poczok szabadon látva a napot, gyanutlanul, szinte „bizalommal“ menne belé: megjegyzésem a következő. A fogó jó így, a miként most van. A fogó utolsó harmadának, vagy legalább negyedének erősnek, vastagnak kell lenni, mert másként a fogó rugójául szolgáló drótot a vékonyra furt falu fogóhoz tartósan megerősíteni lehetetlenség volna, feltéve, hogy a fogó fából készül. S az, hogy a fogó kijárója szűk, az a merész, mindenüvé betolakodó földi poczkot nem riasztja vissza attól, hogy a fogóba bele ne menjen. Megtörtént pl. Mezőhegyesen, hogy egy poczoklikba magam illesztettem a fogót, mert láttam, hogy a poczok oda szökött. Nem telt bele két percz, midőn a hátam megett álló Riszdorfer László kir. jószágfelügyelő megszólalt, hogy a fogóban már benne van a poczok. Csakugyan; a kiemelt fogóban éppen utolsót rugott a megfojtott poczok. E szerint világos, hogy a poczok nem sokáig habozott, hogy menjen-e, vagy ne menjen-e be a fogóba.

Visszatérve még egyszer a fogó átmérőjére, a t. erdész ur ajánlja, hogy az 4—5 *cm.* legyen. (A mostani 2.5 *cm.* és olykor valamivel kisebb, máskor valamivel nagyobb.) Ha ezt elfogadjuk s a fogót 5 *cm.* átmérővel gyártjuk (tehát éppen kétszer akkorával, mint a mostani) s ha végül a cső furása hengeres, azaz mind a be-, mind a kijáró végén egyforma széles lesz, akkor, engedje meg a t. erdész ur, ez a fogó kitünő szerszám lesz, de poczkot nem fogunk vele soha. Nem azért, mert az a fogó tágas, 5 *cm.*-es átmérőjű belsejét két részre rekesztő s a rugót lekötő szál mellett olyan vigan kisurranhat, hogy nem kénytelen a lekötő czérnaszál megrágásával bibelődni. Végre is a mezei poczok sokszor igen természetesnek látszik, de valóságban nem az; csak a szőre, bundája miatt látszik annak s így még a 4 *cm.*-es átmérőjű fogóból is, kivált, ha a lekötő czérna nem volna eléggé feszesen kihuzva, kiszabadulhatna.

Csalogató nem szükséges a szabadban kirakott fogóba. Itt nem csalogatjuk, hanem kényszerítjük a poczkot, hogy a fogóba menjen és megfogódjék.

Végül, hogy a pléhből, bádogból való fogó jobb volna-e, s az ára nem volna-e nagyobb a fából készült fogónál, azt nem tudom, azt azonban tudom, hogy a bükkfából készített fogó eltart éveken át is; ritkán repedez az eső után. Láttam olyan fogókat, a melyek éjjel s esőben maradtak künnt, s olyanokat, a melyek a harmatos vetésben majdnem állandóan nedvesek voltak: de ha megsütötte a nap, nem tett bennök kárt. A vasrozsa azonban kellemetlen olykor, mert a fogó rozsdás dróthurokja nem igen mozog simán a neki való részében s olykor annyira beszorul, hogy nem fogja meg a bele kerülő poczkot. Egy kis olajozás azonban elejét veszi a bajnak.

Igy lévén a dolog, arra kérem a t. erdész urat, próbálja meg a fogókat így, s csakis a földi poczok ellen s én hiszem, hogy ő is olyan hive lesz a hohenheimi fogónak, mint én, a ki, mint említettem, már 8 éve hűségesen kirtatok e jó szerszám mellett.

Jablonowski József.

Halálozás. *Gróf Zay* Albert örökös főrendiházi tag, földbirtokos, az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja f. év július havában 79 éves korában elhunyt. A boldogult zay-ugróczy uradalmán kitünően gazdálkodott és különösen a gyümölcsstenyésztes és az erdei ipar fellendítése körül szerzett maradandó érdemeket. Birtokán botgyárat, talpszeg-, fadiszműáru-gyárat és faszobrászati tanműhelyet létesített. — *Schmidl* Soma kereskedelmi tanácsos, az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja (Budapest) f. é. augusztus hóban meghalt. Benne az Erdészeti Lapok egyik régi munkatársukat vesztették el, a ki különösen a cserkéreg-kereskedelem terén mozgó közleményeivel kereste fel időnkint lapunkat. — *Greiner* Lajos Coburg hgi erdőrendező (Nagy-Rócze), *Sujánszky* Imre urad. erdő-tiszt (Zs.-Kisfalud, Somogy) és *Teltsch* László m. kir. erdészjelölt (Liptóújvár) az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagjai meghaltak. Béke hamvaikra.

Az Erdészeti Lapok legutóbbi 27. évfolyamát egyenkint 2 K 50 f áron ajánlja megvételre Pressler József, Pusztá-Csata, u. p. Suúr.

